

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 109g/2016

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 26
alin. (6) lit. b) din Legea privind partidele politice
(finanțarea partidelor politice)

CHIȘINĂU

26 septembrie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 19 septembrie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 septembrie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 26 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, ridicată de Maia Sandu în dosarul nr. 2-4325/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

2. Sesizarea a fost depusă la Curtea Constituțională la 19 septembrie 2016 de către judecătorul Mihai Murguleț, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, se află acțiunea înaintată de E.L. împotriva partidului politic „Partidul Acțiune și Solidaritate” cu privire la anularea refuzului acceptării donației.

4. În data de 16 septembrie 2016, în cadrul ședinței de judecată, președintele partidului politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, Maia Sandu, a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului 26 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.

5. Prin încheierea din aceeași dată, instanța a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării în adresa Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 41 Libertatea partidelor și a altor organizații social-politice

„(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.

[...]”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice (publicată în M. O., 2008, nr.42-44/119) sunt următoarele:

Articolul 26 Donațiile

„[...]”

(6) Se interzice finanțarea, prestarea unor servicii cu titlu gratuit ori susținerea materială sub orice formă, directă și/sau indirectă, a partidelor politice de către:

a) cetățenii Republicii Moldova care nu au împlinit vârsta de 18 ani, cetățenii limitați în capacitatea de exercițiu sau declarați incapabili printr-o hotărâre definitivă a instanței de judecată;

b) **persoanele fizice cetățeni ai Republicii Moldova din veniturile obținute din afara țării;**

c) cetățenii străini, apatrizi, persoanele anonime sau cele care donează în numele unor terți;

d) autoritățile publice, organizațiile, întreprinderile, instituțiile publice, alte persoane juridice finanțate de la bugetul public sau care au capital de stat, cu excepția cazurilor în care acordarea de servicii sau susținerea materială este în mod expres prevăzută de legislație;

e) persoanele juridice care, la data efectuării donației, au datorii restante mai vechi de 60 de zile la bugetul de stat, la bugetul asigurărilor sociale de stat sau la fondul asigurărilor medicale obligatorii;

f) persoanele juridice cu capital străin sau mixt, persoanele juridice din străinătate;

g) alte state și organizații internaționale, inclusiv organizațiile politice internaționale;

h) organizațiile necomerciale, sindicale, de binefacere sau religioase.

[...]"

8. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997), sunt următoarele:

Articolul 11

Libertatea de întrunire și de asociere

„1. Orice persoană are dreptul la libertate de întrunire pașnică și la libertate de asociere, inclusiv a constitui cu alții sindicate și de a se afilia la sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât cele prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei ori a drepturilor și a libertăților altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale să fie impuse exercitării acestor drepturi de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.”

Articolul 14

Interzicerea discriminării

„Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prin normele contestate se încalcă principiul constituțional al egalității cetățenilor și dreptul de asociere liberă în partide politice.

10. Autorul sesizării susține că interdicția donațiilor din partea cetățenilor Republicii Moldova din veniturile obținute în afara țării creează o situație discriminatorie între cetățeni.

11. Totodată, autorul sesizării susține că interdicția impusă de norma criticată se răsfrânge și asupra calității de membru de partid. Or, neachitarea cotizațiilor sau a donațiilor de către membrii de partid poate genera excluderea din partid.

12. Astfel, potrivit autorului sesizării, prevederile a căror neconstituționalitate se invocă încalcă prevederile art. 4, 8, 16 alin. (2), 41 alin. (1) din Constituție, art. 11, 14 din Convenția Europeană și art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de Maia Sandu în dosarul nr. 2-4325/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit.a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea statuează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de **pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.**

17. În acest sens, Curtea menționează că excepția de neconstituționalitate este un instrument de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată doar în cadrul unui proces declanșat în instanțele de drept comun. **Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată doar ca un incident**

În cadrul examinării acțiunii principale. Acest principiu presupune faptul că acțiunea principală trebuie să aibă la bază un litigiu real, iar norma contestată urmează să aibă incidență asupra soluționării cauzei aflate pe rolul instanței de judecată.

18. În speță, Curtea reține că un membru al Partidului Acțiune și Solidaritate a acționat în instanță Partidul Acțiune și Solidaritate, pe motivul că partidul din care face parte nu acceptă o donație din partea sa.

19. **Curtea reține că obiectul acțiunii principale, aflat pe rolul instanței de judecată, îl constituie obligarea unei persoane juridice să accepte o donație.** Curtea menționează că legislația civilă nu prevede posibilitatea obligării *donatarului* să accepte o donație, donația fiind un act juridic ce se încheie doar prin liberul consimțământ al părților. Curtea subliniază că nimeni nu poate fi obligat să accepte o donație, **cu atât mai mult, aceasta nu o poate face instanța de judecată.**

20. Curtea reține că din **circumstanțele cauzei rezultă în mod clar faptul că între părți, în esență, nu există un litigiu de natură civilă**, donația fiind împiedicată de o normă legală, care instituie anumite interdicții în materia finanțării partidelor politice. Prin urmare, **acțiunea înaintată în instanța de fond nu are la bază un litigiu real, ci a urmărit în mod evident scopul de a contesta la Curtea Constituțională prevederile art. 26 alin. (6) Legii nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.**

21. Ținând cont de cele menționate mai sus, Curtea constată că acțiunea înaintată în instanța de judecată **are caracter fictiv, scopul acesteia fiind de a solicita controlul constituționalității** art. 26 alin. (6) lit. b) din Legea privind partidele politice, făcând uz de mecanismul excepției de neconstituționalitate, fapt care contravine conceptului instituției excepției de neconstituționalitate.

22. Curtea subliniază că, în lipsa unui litigiu real, excepția de neconstituționalitate comportă caracterul camuflat al unei *actio popularis*. Prin urmare, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate ce face obiectul prezentei spețe este abuzivă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a articolului 26 alin. (6) lit. b) din Legea nr. 294-XVI din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, ridicată de Maia Sandu în dosarul nr. 2-4325/16, pendinte la Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 26 septembrie 2016
DCC nr.64
Dosarul nr. 109g/2016*